

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z powództwa P. S.A. w W. i Z. J.
przeciwko Redaktorowi naczelnemu portalu "S."
o nakazanie publikacji sprostowania,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 22 lipca 2020 r., sygn. akt V ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powodów P. S.A. w W. oraz Z. J. na rzecz Redaktora Naczelnego portalu "S." kwoty po 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do

rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Powodowie P. spółka akcyjna z siedzibą w W. i Z. J. wniesli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 22 lipca 2020 r. w sprawie V ACa [...].

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżący sformułowali dwa zagadnienia prawne. Pierwsze, czy sąd rozpatrujący sprawę o publikację sprostowania, stojąc na stanowisku, że pewien samodzielny fragment sprostowania nie może podlegać publikacji (np. ze względu na nierzeczowość), może usunąć z treści sprostowania ten fragment, oddalając powództwo w tym zakresie i uwzględnić powództwo w pozostałej części, czy też w takim przypadku sąd nie ma możliwości żadnej ingerencji w treść sprostowania. Drugie, czy domaganie się prawidłowego tj. zgodnego z prawem zachowania się dłużnika może - w szczególności w kontekście obowiązywania zasady czystych rąk oraz braku możliwości uchylenia bądź zmiany powszechnie obowiązujących przepisów prawa w wyniku zastosowania art. 5 k.c. - zostać ocenione jako nadużycie prawa podmiotowego (art. 5 k.c.) wyłącznie z tego powodu, że dłużnik przed wniesieniem powództwa wprowadził zadośćuczynił częściowo swojemu obowiązкови, jednak

z naruszeniem przepisów prawa, a naruszenie prawa przez dłużnika miało istotny wpływ na zaspokojenie interesu wierzyciela, a w szczególności, czy można oddalić powództwo o publikację sprostowania wyłącznie na tej podstawie, że redaktor naczelny opublikował niektóre części sprostowania, jednak z rażącym naruszeniem przepisów regulujących zasady publikacji sprostowania wynikające z prawa prasowego. Ponadto skarżący wskazali na rozbieżność w orzecznictwie dotyczącą konieczności wskazywania jakie zasady moralnego i słusznego zachowania zostały w danym przypadku naruszone przy stawianiu zarzutu, że powództwo jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Wobec powołanych podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba uwzględnić utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że jeżeli skarżący, jako okoliczność uzasadniającą wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien nie tylko to zagadnienie przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, a także przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, ale ponadto wykazać, że jest to zagadnienie nowe, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 3 października 2002 r., II CKN 447/01, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 28 czerwca 2008 r., III CSK 99/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl.).

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl., z dnia

26 czerwca 2015 r., III CSK 77/15, niepubl., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl, z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 31/18, niepubl.).

W ocenie Sądu Najwyższego nie zostały spełnione przesłanki do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zakres ewentualnej korekty tekstu sprostowania prasowego był już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który rozstrzygnął, że korekta ta jest bardzo ograniczona i sprowadza się do poprawienia błędów ortograficznych lub gramatycznych, usunięcia fragmentów obraźliwych, obelżywych, naruszających dobra osobiste innej osoby, nie są dopuszczalne zmiany merytoryczne, w tym uzupełnianie tekstu sprostowania (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2019 r., I CSK 726/17, niepubl.). Zresztą wprost mówi o tym art. 32 pkt 5 Prawa prasowego, że w tekście nadesłanego sprostowania nie wolno bez zgody wnioskodawcy dokonywać skrótów ani innych zmian. Poza tym Sąd Apelacyjny wskazał, że stanowisko powodów zostało zamieszczone na blogu, co wypełniło cel sprostowania prasowego

Odnosząc się do wskazanych przez skarżących rozbieżności dotyczących art. 5 k.c., należ stwierdzić, że tak jak w przypadku zagadnień, Sąd Najwyższy wypowiadał się już wielokrotnie w kwestii wykładni art. 5 k.c.. O ile wcześniej opowiadano się za potrzebą konkretyzacji zasady współżycia społecznego (por.m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1998 r., II CKN 928/97, OSNC 1999, Nr 4, poz. 75 i niepublikowane z dnia 25 lipca 2001 r., I CKN 363/00, z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05) o tyle obecnie przyjmuje się, że nie jest wymagane sformułowanie zasady współżycia społecznego, która doznała naruszenia, jako rodzaju nakazu lub zakazu powinnoego działania. (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2008 r., IV CSK 417/07, niepubl., z dnia 21 października 2010 r., IV CSK 236/10, niepubl. i z dnia 2 października 2015 r., II CSK 757/14, niepubl., z dnia 23 października 2020 r. I CSK 692/18, niepubl.). Przedstawione przez skarżących wcześniejsze jednostkowe orzeczenia nie świadczą, iż w kwestiach tych występuje obecnie rozbieżność w orzecznictwie.

Konkludując, w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżących przesłanki opisane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej

do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ k.p.c.

ke